

Współpraca i rywalizacja wśród uczniów

Współpraca między uczniami w klasie czy też grupie wychowawczej może przybierać formy rywalizacji, co nie oznacza początku konfliktów.

Wraz z dorastaniem człowiek chodzi w różne interakcje z innymi, poznaje wzory zachowań i postępowania oraz dostosowuje się do określonych ról.

Klasa szkolna jest środowiskiem społecznym i wychowawczym, w której dochodzi do relacji pomiędzy nauczycielem a uczniami oraz pomiędzy samymi dziećmi

Zjawiska jakie zachodzą w codziennym życiu szkolnym wiążą się z faktem, że oto pewna liczba osób stworzyła grupę, w której zachodzi specyficznej rodzaj więzi. Powstają warunki do zaspokojenia potrzeb kontaktów z rówieśnikami, przejawów ciepła, uznania czy sympatii. Więź emocjonalna jest głównym czynnikiem wyznaczającym spójność grupy.

Współpraca pomiędzy uczniami jest możliwa, gdy zaistnieje przepływ informacji między nimi. Dzięki temu wszyscy członkowie grupy uzyskują informacje na temat tego co się dzieje w ich otoczeniu a także o sobie wzajemnie.

W każdej klasie (grupie) są osoby pełniące różne role np. przywódców (jeden lub więcej) i podporządkowanych. Mogą istnieć także między nimi różne układy np. rywalizacja. Najbardziej znanym sposobem na ujawnienie swojej wyjątkowości i osobowości jest rywalizacja o oceny czy też miejsce w samorządzie klasowym w szkole. Rywalizacja może być zdrowa gdy nie przekroczy pewnych norm i jest podparta racjonalnym podejściem i zdrową ambicją.

To czy rywalizacja będzie zdrowa zależy w dużej mierze od nauczycieli, ważne by prowadzi oni pogadanki np. na godzinach wychowawczych np. dotyczącej otwartości dzieci w grupie, nastawienie do kolegów, szczerości itp.

Współpraca i rywalizacja w klasie obejmuje wszystkie aspekty życia szkolnego. Zarówno w czasie 45 minut zajęć przedmiotowych, godzin wychowawczych czy też wycieczek szkolnych i imprez integrujących mamy możliwość kształtowania właściwych relacji między uczniami. Należy uwzględnić fakt, że każdy jest inny z właściwymi dla siebie cechami osobowości i wrażliwości. Ważne by zachować równowagę pomiędzy rywalizowaniem ze sobą a potrzebą niesienia pomocy koleżankom i kolegom po to aby móc ze sobą współpracować.

Rolą nauczyciela jest zaspokajanie potrzeb grupy aby nie poszukiwała ona ujścia swych emocji w kierunku konfliktów i starć. Uczniowie powinni mieć zapewnioną potrzebę aktywności społecznej, poznawczej czy emocjonalnej. Rywalizowanie pomiędzy dziećmi choć naturalne powinno być powodem do uczenia się od siebie nawzajem do wspólnych negocjacji i podejmowania decyzji.

W klasie należy zadbać o to by nie wystąpiła izolacja niektórych uczniów, by zachodził proces nieustannej integracji zespołu. Idealna forma współpracy dającą możliwość aktywizowania dzieci jest zachęcanie do rozwiązywania różnych zadań wspólnie w całym zespole.

W każdym działaniu w szkole na przerwie międzylekcyjnej czy w czasie zajęć podczas odpoczynku i zabawy kształtować należy jednocześnie współpracę i rywalizację. Wtedy proces ten będzie bardziej dynamiczny w dużej mierze zależy od nauczyciela.

Rywalizacja jest naturalnym zjawiskiem z którym wrostamy bo to ona pozwala nam walczyć pozyskać pozycję w grupie im w szkole.. Takiej walce towarzysza często poczucie frustracji, zawiści, zazdrości upokorzenia czy lęku. Bywa tak, że te negatywne uczucia mogą doprowadzić do poważniejszych konfliktów. Rywalizacja może i powinna być powodem rozwijania zainteresowań i wykrywania uzdolnień, których sami zainteresowani zalet u siebie nie podejrzewają. Powinna także motywować do zdobywania i pogłębiania wiedzy.

Zarówno rywalizacja jak i współpraca są ściśle związane z efektami. Gdy dzieci w grupie podejmują współpracę to są za to chwalone, wiedza że robią dobrze i słusznie oczekują wymiernych korzyści. Rywalizacja natomiast kojarzy się z walką.

Należy pamiętać, że podjęcie rywalizacji np. klasy z innymi grupami powoduje wzrost współpracy w samej klasie gdyż uczniowie chcąc wygrać i być lepszym dzielą się między sobą informacjami (co powoduje wyższy poziom działania i daje szansę twórczej inspiracji). Współpraca całej grupy rywalizującej z inną klasą mobilizuje osoby do osiągnięcia celów także indywidualnych bo każdy chce być pochwalony i zauważony.

Rywalizacja czy współpraca który ze sposobów jest receptą na sukces? Prawdopodobnie oba te pierwiastki są niezbędne do zachowania równowagi.

Jeżeli uda nam się stworzyć zgrany zespół w klasie to rywalizacja będzie możliwa pod warunkiem że nie zatraci się celu jaki sobie wyznaczono. W dobrze prowadzonej grupie dzieci potrafią przyjmować porażki i wyciągać z nich wnioski. Należy także świętować zwycięstwa i sukcesy.

Ciągle jeszcze wiele nauczycieli uważa, że jednym skutecznym sposobem motywowania uczniów do nauki jest rywalizacja. Jednakże jednak współpracę wydaje się być lepszym pomysłem do wykorzystania dla osiągnięcia lepszych stopni i osiągnięć. Sposobem do osiągnięcia tego celu może być np. zmniejszenie wymagań. Stopień konkurencyjności może powodować ciągłą chęć. Niezdrowej rywalizacji.

Grupa jako klasa to miejsce, w którym wszyscy grają do jednej bramki. Członkowie zespołu powinni czuć się potrzebni sobie nawzajem.

Rywalizacja jest istotna by realizować cele i nie spoczywać na laurach oraz nieustannie poszukiwać nowych rozwiązań.

Beata Skawska